

NÄRNATUR

Djulivet i vår omgivning

Denat Lahi & Johan Thelander

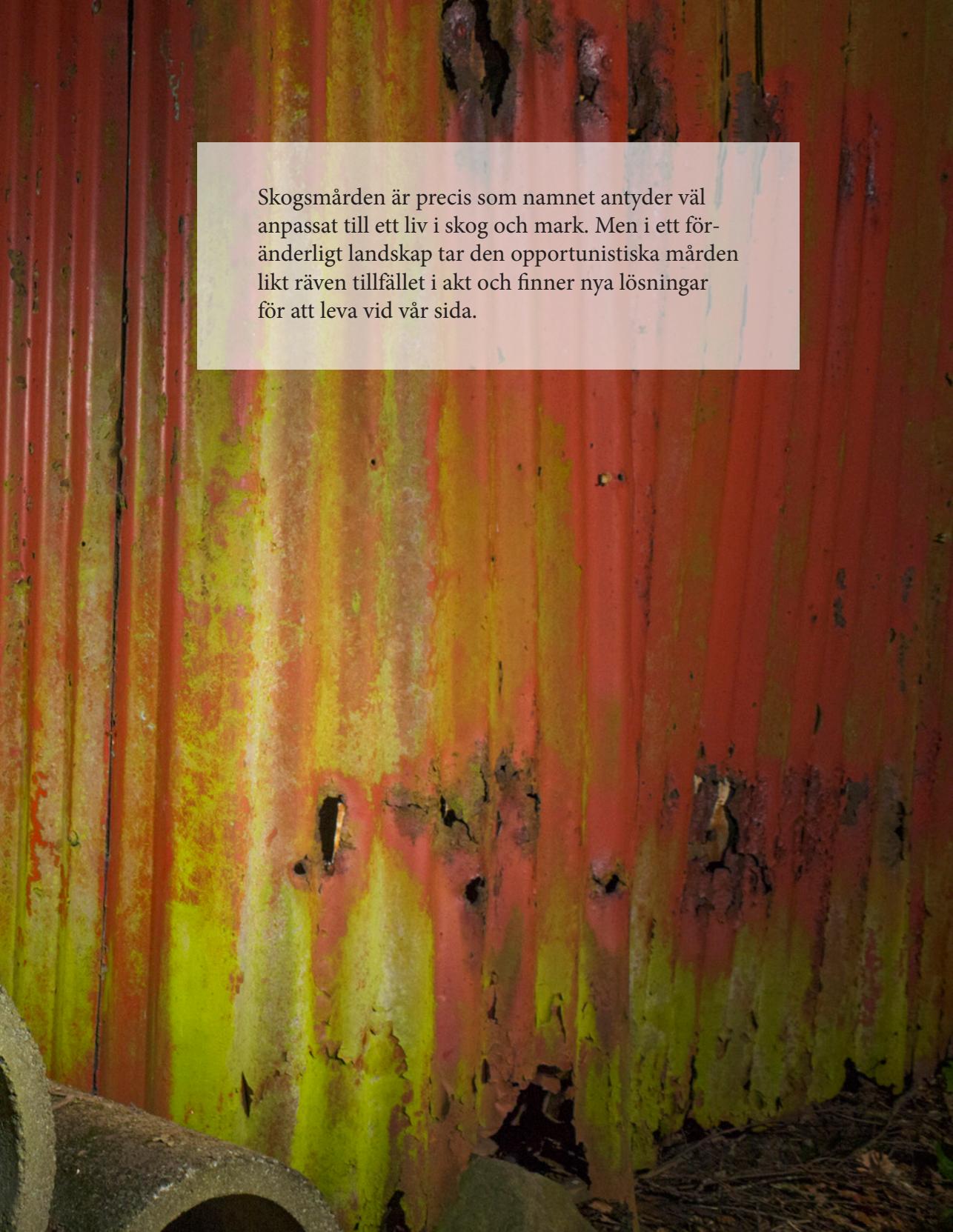

En övervintrande försärla sträcker på vingarna i den hårda urbana miljön. Forsärlor är generellt flyttfåglar som lämnar Sverige under vintern men det blir allt vanligare att de kärismatiska små fåglarna stannar kvar i de södra delarna av landet, där det finns öppet vatten. Så är ofta fallet i urbana miljöer.

Skogsmården är precis som namnet antyder väl anpassat till ett liv i skog och mark. Men i ett förändert landskap tar den opportunistiska mården likt räven tillfället i akt och finner nya lösningar för att leva vid vår sida.

A photograph of a large, ancient tree with a complex network of gnarled branches. The tree is heavily covered in autumn leaves, which are a mix of yellow, orange, and red hues. The bark on the visible branches is dark and textured. The overall scene is dense and organic.

Kan du hitta berguvan?

Ekorren rör sig vant i parker, trädgårdar och alléer där den söker frön, nötter, knoppar och svamp. Under hösten samlar ekorren förråd som den gömmer i marken eller i trädspringor, ett beteende som också bidrar till spridning av växter när glömda förråd får gro.

I det smala Öresund finns goda chanser att skåda Sveriges marina däggdjur på nära håll. Från kuststäder såsom Malmö, Landskrona och Helsingborg går det att se vilande sälar eller guppande tumlare året runt. Det är dock en stor skillnad i aktivitet under säsongen. Kanske korrelerar detta med vår egna bådsäsong...

IGELKOTTEN

Vi är nog alla väl bekanta med igelkotten. Denna charmiga taggboll är förmodligen ett av många svenskars favoritdjur. I Sverige finns inte något jämförbart djur. De små ettriga benen på den mjuka undersidan är i stark kontrast med den taggiga robusta ovansidan. När den nervösa igelkotten rullar ihop sig till sin försvarsposition är det inte många rovdjur som ger sig på dem. Försvaret är så effektivt att jag själv sett igelkottar som nästintill nonchalant promenerat förbi vuxna rävar vid flera tillfällen. Men trots sitt välanpassade skydd är igelkotten idag åter rödlistad i Sverige. Artens minskning beror på många faktorer, inte minst det minskande antalet insekter som är en mycket viktig del i igelkottens diet. Ett alltmer intensivt jordbruk är också ett hot och idag går det förmodligen att påstå att igelkotten trivs bäst i urbana miljöer såsom trädgårdar. Men inne i staden och byarna finns ett annat hot. Kombinationen av en ofta långsam igelkott med i många fall för fortkörande bilister blir ofta förödande för våra taggiga grannar. Biltrafik är ett av många hot igelkottar ställs inför och är en av de vanligaste dödsorsakerna. Därför kan man enkelt rädda ett stort antal igelkottar genom att hålla nere hastigheten och vara uppmärksam, i synnerhet på morgon och kväll.

*Samtliga bilder visar juvenila igelkottar,
inte större än en tennisboll.*

Blåmes inspekterar en möjlig boplats

Fågelholkar

En av de bästa metoderna för att förbättra trädgårdsmiljöer till fördel för fåglarna är att sätta upp holkar. Det råder brist på naturliga håligheter i såväl natur som mänskliga miljöer. Naturliga håligheter är mycket viktiga för såväl tillgången på mat, skydd under vinterhalvåret, övernattningsplatser men framför allt som häckningsplatser. Lyckligtvis är detta ett problem som vi människor kan vara med och snabbt påverka till det bättre. Det finns omfattande information gällande hur man bäst bygger och placerar en holk. Men kortfattat kan tipsen nedan göra det möjligt för dig att gynna fåglarna i trädgården.

Placering

Det råder spridda meningar gällande var holken bäst skall sättas upp. Men det viktigaste är att den inte skall vara för solbelyst. Eftersom det ofta finns en del katter och störande inslag i byn bör platser där dessa kan komma åt öppningen undvikas, förslagsvis ett par meter från marken. Vinkeln på holken spelar inte så stor roll förutsatt att det inte kan regna in i holken.

Antal

Egentligen finns ingen gräns för hur många holkar du kan sätta upp. För trädgårdar i storlek med de i Rydebäck räcker det med upp till 3–4 stycken och för många trädgårdar räcker det med färre. Detta beror på att konkurrensen för den närmaste maten begränsar antalet häckande par på dessa mindre ytor.

Olika mått för olika arter

Det finns mängder av olika typer av holkar och specifikationer. Men i regel kan du gynna mesar genom att använda hålstorlek 25–35mm, djup från ingång 200mm och en bottenstorlek på mellan 100x100–160x160mm. Några av de fåglar som uppskattar dessa holkar är blåmes, talgoxe, svartmes samt svartvit flugsnappare. Om ingångshålet istället är kvadratiskt och upp mot 70mm samt 220mm från en botten på drygt 160x160mm flyttar gärna rödstjärten in. Med ännu större hål på mellan 45–50mm, djup på 400mm samt en minsta botten på 200x200mm gynnas den rödlistade staren.

Man kan även förhållandevis enkelt bygga holkar för bland annat svalor, tornseglare, duvor och ugglor. Mer information och ritningar kan du hitta på Naturskyddsföreningens webbplats eller hos någon av Sveriges alla fågföreningar.